

Revisionsverkets ställningstaganden

Bioekonomi som regeringens spetsprojekt – tilläggsfinansieringen till Gårdsbrukets utvecklingsfond (Makera)

Föremål för granskningen var tilläggsfinansieringen till Gårdsbrukets utvecklingsfond (Makera) inom spetsprojektet Bioekonomi och ren energi i programmet för statsminister Sipiläs regering. Enligt regeringens genomförandeplan ska de tillförda 90 miljonerna förbättra jordbrukets konkurrenskraft och lönsamhet i enlighet med bioekonomistrategins mål. Syftet med granskningen var att bedöma om statsförvaltningen har tillräckliga förutsättningar att genom tilläggsfinansieringen styra utvecklingen mot en uppfyllelse av ovannämnda mål. Under granskningen visade det sig att tilläggsfinansieringen till Makera inte kan särskiljas från övrig verksamhet inom investeringsstöd till jordbruket. Därför bedömde vi också investeringsstödsystemet för jordbruket mer generellt.

Bioekonomistrategins mål kan inte särskiljas i fördelningen av Makera-stöd

Tilläggsfinansieringen till Makera har integrerats i planeringen och uppföljningen av övrigt investeringsstöd till jordbruket. Investeringsprojekt som stöds med tilläggsfinansieringen omfattas av samma bestämmelser och anvisningar som övriga understödda investeringsprojekt. Därav följer att bioekonomistrategins mål inte kan särskiljas i fördelningen av Makera-stöd och att tilläggsfinansieringens effekter på uppfyllelsen av bioekonomistrategins mål inte kan utvärderas närmare. I stället uppfyller tilläggsfinansieringen främst generella mål för jordbrukspolitikerna. Jordbrukets investeringsstöd syftar till att åstadkomma strukturomvandlingsinvesteringar som upprätthåller eller förbättrar lönsamheten och konkurrenskraften inom jordbruket. Investeringsstöd som beviljats ur Makera genom tilläggsfinansieringen kan finansieringstekniskt hållas på den planerade nivån fram till 2020.

Alternativa kombinationer av befintliga stöd har inte dokumenterats systematiskt vad gäller deras statsfinansiella fördelaktighet samt utvärderingar av den

Jordbruksförvaltningen har motiverat behovet av investeringsstöd till jordbruket främst i fråga om direktstöd. Tilläggsfinansieringen möjliggör också andra former av investeringsstöd, såsom statsgarantier, räntestöd för lån och andra lättnader i lånevillkoren. Alternativa kombinationer av olika stödformer har inte dokumenterats systematiskt vad gäller deras statsfinansiella eller samhällsekonomiska fördelaktighet samt utvärderingar av den. Fastställande av en optimal stödkombination och rapportering enligt de allmänna principerna för ekonomisk analys skulle vara ändamålsenligt.

Stödreglerna och -anvisningarna är konsekventa

De befintliga reglerna och anvisningarna för jordbrukets investeringsstöd gäller även stöd som beviljats genom tilläggsfinansieringen av Makera. Det har inte utarbetats regler och anvisningar som bara gäller genomförande av bioekonomistrategin med tilläggsfinansieringen till Makera. Projektverksamhetens risker har beaktats adekvat och

konsekvent i reglerna och bestämmelserna, som å andra sidan är ganska många, innehållsrika och komplicerade, vilket gör att hanteringen och efterlevnaden av dem kräver mycket arbete och administration.

Effekten av de understödda investeringsprojekten utvärderas inte med nuvarande uppföljningssystem

Effektmålen för tilläggsfinansieringen till Makera är likadana som för andra investeringsstöd till jordbruket: att säkerställa lönsamheten och konkurrenskraften inom jordbruket. Måluppfyllelsen förutsätter att det med hjälp av investeringarna sker en viss strukturomvandling inom jordbruket och de stödberättigade investeringsprojekten ska vara förenliga med den. Enligt 8 § i strukturstödsförordningen (240/2015) är företagarinkomstens årliga minimimål 25 000 euro. Detta är i linje med målet att säkerställa en lönsamhet på allmän nivå.

Jordbruksförvaltningen har inte någon projektspecifik uppföljning av effekterna av investeringsstödprojekt inom jordbruket. Statistik om den genomsnittliga eller allmänna utvecklingen av jordbrukets lönsamhet och konkurrenskraft tillhandahålls av Naturresurscentralen och Statistikcentralen. Jordbruksförvaltningen har tidigare och även nu beställt utvärderingar av hur effektmålen för jordbrukspolitiken och EU:s pågående jordbruksprogramperiod har uppfyllts. Statistiken och utvärderingarna ger dock inte någon bild av vilken effekt enskilda investeringsstödprojekt har haft.

Uppgifterna i jordbruksförvaltningens Hyrrä-system, som togs i bruk 2015, används inte för att bedöma hur enskilda investeringsstödprojekt har påverkat stödtagarnas lönsamhet och konkurrenskraft. Hyrrä kan inte heller användas för att enbart bedöma effekten av tilläggsfinansieringen till Makera.

Revisionsverkets rekommendationer

Jordbruksförvaltningen bör

1. utvärdera alternativa kombinationer av olika investeringsstöd till jordbruket vad gäller deras ekonomiska lönsamhet även statsfinansiellt och utifrån statsfinanserna samt dokumentera den valda kombinationen av stödformer med hjälp av ekonomisk analys.
2. överväga en vidareutveckling av Hyrrä-systemet för projektspecifik utvärdering av hur effektmålen för understödda investeringar har uppfyllts.